

Світлана Румянцева

ПРОВІДНИК

— Лакі! Лакі!

Великий чорно-рудий собака з шаленою швидкістю бігав сквером, махаючи від задоволення довгим пухнастим хвостом. Складалося враження, що він тривалий час сидів вдома під замком, і от нарешті йому дозволили вдосталь погуляти. Насправді, як і всі інші собаки, таку радісну нагоду він мав щодня, тому надто радіти зі звичайної прогулянки не було причини. Але сьогодні був особливий день. Він почувався задоволеним і схвильованим одночасно, адже знов повернувся у рідні місця, знайомі йому з дитинства, у свій улюблений парк, що навесні та влітку потопає у яскраво-зелених кольорах. Собака на свій манер привітався з крилатими старими кленами та дубами-велетнями, обстежив кожен бузковий куш.

Он там, у затінку, стоїть широка лава зі спинкою, з ніжками, схожими на левові лапи, біля яких собака часто спочивав, ховаючись від спекотного полуденного сонця. А на цьому місці після дощу завжди утворювалася велика, брудна і така спокуслива калюжа. О, як йому діставалося від хазяїв через ту калюжу! Якщо інші собаки меланхолійно підходили до неї, нібито для того,

щоб попити води, а насправді помилуватися своїм відображенням, то йому, красеню, розумнику та володарю загадкового й найщасливішого у світі імені, вся ця маячня була ні до чого. Він просто розбігався і з особливою насолодою щодуху перетинав калюжу, полохаючи місцевих голубів та оббризкуючи перехожих роззяв...

— Лакі! Куди ж ти побіг? Час вертатися! — знов пролунав приємний юнацький голос.

Собака зробив останнє шалене коло, на хвильку затримався біля улюбленого дубу й з переможним виглядом підбіг до хазяїна. Молодий хлопець схвально поплескав собаку по спині.

— Молодець, Лакі. Дякую тобі за підтримку. Я теж дуже радий. Ходімо вже додому.

Шлях, що веде до рідної домівки, яким би довгим він не був, завжди приємний. Принаймні, так стверджують філософи. Хлопець і собака йшли повільно, бажаючи вдосталь насолодитися п'янкими запахами та неповторними звуками природи, що тільки-но прокинулася після зимової тиші. Пес трохи притих, він вже не гасав по дорозі, проте продовжував пильно придивлятися.

У парку майже нічого не змінилось, та й що могло змінитися за півтора роки? Хіба що кущі набули іншої форми та трохи підросли дерева. Так, дерева підросли. Он той маленький каштан раніше не утворював тіні.

Друзі вийшли з парку та попрямували неширокою дорогою, що пролягала уздовж затишного спального району, розташованого в південній частині містечка. Вулиця, попри свої незначні розміри, слугувала для тутешніх мешканців основною життєво-необхідною магістраллю, а через свою віддаленість від міської метушні, була тихою і часом малолюдною. Немов молодий весняний струмок, що взявся невідомо звідки, вулиця грайливо, майже кокетливо звивалася, повертаючи то ліворуч, то праворуч, потім зненацька випрямлялася, немов натягнута струна, і далі пролягала рівною широкою стрічкою.

З обох її «берегів» в оточенні фруктових дерев стояли одно- та двоповерхові цегляні будинки з просторими подвір'ями, які господарі використовували на свій смак і розсуд. Двори відділялися один від одного невисокими дерев'яними парканами чи живоплотом, що мальовниче виглядав навесні та влітку.

Мешканці району мали різні професії та уподобання, але незвична природна тиша вабила сюди людей творчих. Недарма тут проживали письменники, художники, поети та інші митці. Подейкували, що повітря тут було якесь особливе, розряджене, як у горах, насичене киснем та настільки просякнуте якимось творчим потенціалом, що звичайні трудяги (а були серед них

і пожежники, і продавці, і поштарі) рано чи пізно починали захоплюватися мистецтвом.

Неквапливо крокуючи вулицею, юнак та його чотирилапий друг завважили неподалік кумедного дядечка, який із особливим натхненням поливав із великої лійки свої квіти, мурликаючи собі під ніс. Якись молодики у спортивному одязі та навушниках здійснювали ранкову пробіжку й теж щось приспівували у такт музиці, яку чули лише вони. На одному із яскраво-зелених ганків порсалася літня жіночка. Вона витягала з горщиків квітучу розсаду і висаджувала її у землю. Раз у раз вона підіймала голову та замріяно прислухалася до звуків фортепіано, що лунали із сусіднього будинку.

— Вітаю тебе, Романе! — весело промовила жінка, піднімаючись з колін та повільно розгинаючи затерплу спину. — Привіт, Лакі, мій любчику!

— Доброго ранку, пані Лідіє! — привітався хлопець, підходячи до паркану, а собака тим часом жваво проліз у прочинену хвіртку, нахабно вибрався на квіткову клумбу, де щойно кипіла робота, і заходився обнюхувати садові приладдя. — Як ваше здоров'я? Погода сьогодні гарна.

— Тримаємось, — бадьоро відповіла стара пані, поправляючи неслухняне пасмо сивого волосся, що вибилося з-під хустинки. — А погода, ти ж знаєш, у нас завжди чудова.

Вони ще трохи потеревенили, не помічаючи (а може й не бажаючи помічати) того, як Лакі повільно, але з методичною наполегливістю копирсався у вологій землі й вже встиг вирити лапами неглибоку ямку.

— Уявляєш, Романе, той старий будинок, що стоїть майже навпроти вашого, досі порожній, — зауважила пані Лідія.

— Дивно. Мене особисто він завжди приваблював. Невже досі нікому не спав на око? — розмірковував хлопець. — Я любив бавитися на його подвір'ї, адже товаришував з дітьми господарів.

— Так, але діти вирости та роз'їхалися в різні боки, батьки подалися в інше місто доглядати старих родичів, а будинок чи то продали чи передали в оренду якійсь агенції з нерухомості.

— Я пам'ятаю, але це було давно. Невже досі ніхто не цікавився будинком?

— Чому ж ні? — зі знанням справи відповіла пані Лідія. — Раніше часто приїжджали на оглядини, але так ніхто й не оселився.

Вона злегка зітхнула, замислившись про щось особисте. Ще трохи постояли. Збираючись іти, хлопець нахилився ближче до сусідки та зазирнув їй у вічі.

— Дякую вам, пані Лідіє, що весь цей час доглядали за нашим садочком, — мовив він.

— Та що ти, любий! — похопилася жінка. — Мені це зовсім не складно і дуже приємно. Я цілими днями порсаюсь на городі, буває залишається зайва розсада, то я й до вашого квітника саджаю. Мій старий цілком схвалює.

Роман кивнув головою на знак розуміння, проте знав, що нічого зайвого у пані Лідії не водиться. Вони з чоловіком живуть дуже скромно і не мають можливості купувати абищо заради розваги.

— А я привіз вам подарунок. Випадково зайшов у кафе, побачив їх і одразу згадав про вас, — сказав хлопець і дістав із сумки невелику коробку з вафельними тістечками у формі трикутника. — А твої ласощі вдома, — звернувся він до собаки, побачивши зацікавлення в його очах.

— Дякую, але нащо, синку? — сором'язливо прошебетала пані Лідія.

— Ви ж допомагаєте нам.

— Але...

— Пані Лідіє, попереджаю, я привіз їх із «міста».

Після цих слів старенька леді, що майже боготворила «місто» (так називали мешканці району гучний адміністративний центр) і все, що з ним пов'язано, ще раз щиро подякувала і уже без вагань взяла пакунок. Роман попрощався та пішов далі вулицею. Собака з брудною від вологої землі

мордою попрямував за ним. На півдорозі Лакі ще раз заздрісно і тужливо озирнувся на пакуночок з вафлями, що досі тримала у руках пані Лідія, потім труснув головою, ніби скидаючи з себе ману, і весело побіг вперед. За мить він вже повністю перемкнув свою увагу на більш важливі, на його думку, речі. Адже молодості притаманно вміння швидко забувати.

* * *

Неширока вулиця, уздовж якої цим погожим суботнім ранком прямували хлопець та собака, нарешті привела їх до охайного двоповерхового будинку. Він був не новим, однак виглядав дуже пристойно, особливо у порівнянні з іншими старожилами, що залишилися ще з минулого століття. За своєю архітектурою будинок практично нічим не відрізнявся від сусідських, та було в ньому щось особливе, рідне, навіть загадкове. Принаймні для Романа та Лакі, які знали і любили його з дитинства.

Навколо будинку розкинувся невеликий садочок, де під тінню фруктових дерев стояла широка гойдалка з м'яким матрацом замість сидіння та навісом із ніжно-зеленої матерії. Роман штовхнув рукою хвіртку і впевнено ступив на кам'яну доріжку, що бігла прямисінько до вхідних

дверей. Обабіч вже почала прокльовуватись молода трава, а квіткова клумба, оформлена у вигляді пелюсток, майоріла весняними первістками — різнобарвними крокусами та білими конваліями.

Пройшовши знайомою стежиною, Роман піднявся на першу сходинку парадного входу і на хвилю зупинився. Потім неквапливо розвернувся, розправив широкі плечі і жадібно вдихнув велику порцію весняного повітря, настільки свіжого та чистого, що у хлопця трохи запаморочилося в голові. Він присів на ганку. Вдавалася взнаки моральна та фізична втома: вони з Лакі лише вчора ввечері приїхали додому, й, не маючи сил і бажання піднятися сходами нагору, де розміщувалася спальня, буквально впали на диван, що стояв посеред вітальні. Так, напівлежачи, у важкій напівдрімоті, вкрившись лише м'яким пледом та обіймаючи собаку, що міцно спав, Роман провів цю неспокійну ніч.

Він роззирнувся. Навколо панувала неймовірна тиша, адже більшість мешканців ще відсипалися за весь довгий робочий тиждень. Та чи може взагалі тиша бути цілковитою? Природа ніколи не дримає. З настанням світанку заснували туди й назад по своїх чисельних справах маленькі трудівники, яких і не побачиш на землі з висоти людського зросту; птахи, сидячи на тонкому гіллі, виспівували завчені серенади; молоде весняне листя

колихалося від найменшого подиху вітру, а нові трав'яні паростки, немов маленькі голочки, з шурхотом пробивалися з-під землі. Роману з його творчою та чутливою натурою навіть здалося, що він чує, як несе свої темні води велична ріка, яка не так давно звільнилася від ненависних крижаних кайданів. Але все це було лише в його уяві, адже набережна була далеко звідси.

Отак сидючи на сходинках, хлопець дістав із кишені куртки зв'язку ключів на довгому ланцюжку і почав несвідомо перебирати їх пальцями, неначе чотки. Сонце на декілька хвилин зникло за хмарами, але згодом засяяло з більшою силою, зігріваючи своїм жовтогарячим промінням оселі маленького містечка, яке потроху прокидалося.

Лакі теж не збирався так швидко, а головне, безславно, закінчувати вранішню прогулянку, тому не квапився заходити до оселі. Нащо позбавляти себе радості ще трохи побігати подвір'ям і побайдкувати? Спостерігаючи за невимушеною поведінкою собаки, його хаотичними та непередбачуваними рухами, безкінечними намаганнями спіймати все те, що повзало чи літало, юнак посміхнувся.

«Досі як мала дитина», — подумав він.

Роман ясно пригадав, як одного чудового весняного ранку, майже такого самого як

сьогоднішній, він спускався сходами зі своєї кімнати до вітальні. Десь внизу чулися приглушені голоси, гарчання, якесь борсання та метушня. Потім він побачив матір, яка стояла на колінах і, здавалося, старанно витирала підлогу важкою ганчіркою, а та ніби зненацька ожила та всіляко пручалася. Завваживши, що мати ніяк не може впоратися самотужки, Роман поспішив їй на допомогу. І тоді вперше побачив його — маленького і товстенького рудого вовняного клубка з кучим чорним хвостом, більше схожим на мишачий, та великими карими очима. Це створіння напрочуд міцно вчепилося зубами у руку жінки й ніяк не хотіло з нею розлучатися. Побачивши Романа, мати посміхнулася і сказала, що це мав бути сюрприз йому на день народження, адже він давно мріяв про собаку. Вони з батьком цілий ранок марно намагалися зав'язати бант цьому пухнастому та норавливому чуду.

Змалку собака був веселий, кумедний та трохи незграбний: бігаючи, він змітав все і всіх на своєму шляху, а коли стрибав, то при приземленні слабкі ще лапи роз'їжджалися в різні боки, і він часто клював носом. Тоді мати і запропонувала: «Давайте назвемо його Лакі, хай буде щасливчиком».

Він одразу став загальним улюбленцем, без якого не обходились ніякі веселощі та пустощі. З часом Лакі підріс, став більш розважливим та

мудрим, але залишався тим самим шибайгоголовою, що і в дитинстві. Його любили та пестили всі у родині, і він любив усіх однаково, хоча деяку непомітну перевагу надавав матері — вона ж бо його годувала! Лакі був її незмінним помічником на кухні, першим дегустатором блюд та вірним супутником у походах до продуктового магазину.

Кожному з членів родини собака намагався приділяти рівну частку своєї уваги. Він любив зустрічати батька з роботи, і тому щовечора терпляче чатував на подвір'ї. Якщо не було інших справ, Лакі просто спав біля паркану, раз у раз підіймаючи вуха і прислухаючись до кроків перехожих. А коли ще здалеку пізнавав знайому ходу, то не обтяжував себе пошуками хвіртки, а одним махом перестрибував через паркан і вихром мчав на зустріч господарю.

Обов'язок вранішніх прогулянок з Лакі цілком дістався Роману, спав собака на його ліжку, їв саме з його тарілки (звичайно, коли той не бачив). Так вони росли та мужніли разом. І якщо брати до уваги недовгий, у порівнянні з людським, собачий вік, то Романа з Лакі можна було вважати однолітками. Вони були нерозлучні. І коли юнак прийняв важке, але ретельно виважене рішення покинути батьківський будинок, щоб розпочати самостійне життя, Лакі поїхав з ним. Хоча вибору у нього не було...

Роман обвів поглядом рідне подвір'я, сусідні будівлі та важко зітхнув. Минуло порівняно небагато часу з того дня, як він залишив будинок, але здавалося, що промайнула вічність. Як і всі молоді люди, він хотів знайти свій власний шлях у житті, жити окремо та бути незалежним.

«В батьківській оселі все налагоджено, охайно прилаштовано, кожна річ на своєму місці, — розмірковував тоді хлопець. — Треба і самому так навчитися, почати з хаосу, а потім привчити себе до порядку. Батьки завжди говорили, що людині не потрібен наглядач чи наставник, вона сама здатна себе контролювати».

Понад рік тому він подався до «міста», де винайняв помешкання недалеко від інституту, де навчався, знайшов таку-сяку роботу. Він сумував за будинком, дуже сумував, але так було треба. Хоча б на деякий час, поки все минеться. А потім він встане на ноги і повернеться, неодмінно повернеться. Додому. Назавжди.

Спогади Романа перервав Лакі, що давно занудився блукати на самоті і шукати собі розваги, він піднявся сходишками і почав дряпати лапами вхідні двері, натякаючи хлопцю, що час, відведений для роздумів, вичерпано, а попереду їх очікує сніданок.

Весна набирала обертів, усе навколо розквітло й нарешті набуло свого звичного, нарядного та яскравого, вигляду. Дні ставали довшими, а ночі пролітали швидко. Минув місяць з того часу, як Роман знов повернувся до рідної домівки. Як він і передбачав, перші дні були найважчими: його цілком заповнили спогади. Роман повільно обходив кімнати, торкався до речей, ніби хотів їх наново пізнати, уважно роздивлявся картини на стінах та фотографії, що самотньо стояли на каміні у дерев'яних рамках.

Кожного дня хлопець їздив на роботу до адміністративного центру. Це було недалеко, але все ж дорога забирала більше часу ніж тоді, коли він винаймав квартиру. Робота йому подобалася, вона повністю поглинала його.

А ще був Лакі. Щодня присутність життєрадісного собаки рятувала його від самотності, відчаю, зневіри. У вільний час вони любили ходити до парку. Лакі зазвичай несамовито гасав доріжками та газонами, щохвилино змінюючи траєкторію своїх рухів. Роман же любив посидіти на лаві з книжкою у руках чи просто безцільно блукав, спостерігаючи за собакою. Про минуле він волів би не згадувати, але воно міцно сковувало його мозок і заважало рухатись далі.

Щодня запитував себе: чому він повернувся

додому саме зараз, після безкінечних місяців скитань? Чи повернувся б він взагалі, якби... Якби не те болісне розставання. В одному він був певен: такого більше не повториться. Роман пригадав, що коли залишав будинок, дав собі обіцянку не повертатися в нього одинаком, принаймні мати на той час поруч себе кохану дівчину, лагідну, чутливу, яку згодом зможе привести до будинку як господиню. Але він не витримав. Виходить обманув сам себе?

Він знову і знову прокручував в голові своє попереднє життя, пригадував нетривкі стосунки з дівчатами. Йому трохи за двадцять. Невже це вік, коли людина потрапляє в полон розчарування? Звичайно, ні. Але так сталося з ним. Чи природа стосунків між хлопцем та дівчиною така, що невинне непорозуміння здатне їх зруйнувати? Виходить, у коханні кожен грає сам за себе, за власними правилами, і перемагає той, хто сильніший? Та чи може взагалі кохання бути грою?

Квартира, орендована у центрі, мала свої переваги. Свобода дій, незалежність вчинків, нейтральна територія без сторонніх допитливих очей та зайвих питань. Але знайти особистого щастя в чужих стінах не вдавалося.

Вечорами Роман та Лакі блукали широкими вулицями, зазирали у вікна кафе, вдивляючись у безтурботні обличчя відвідувачів. Однак у світлі

яскравих електричних вогнів, якими вкривалося галасливе місто, вони почувалися самотніми. Переїзд змінив не лише спосіб їхнього життя, а й вплинув на звички, уподобання, навіть характери. Веселий і грайливий собака, непосидючий від природи, став спокійним та тихим, в його великих очах віддзеркалювалися спалахи неонових ламп, що підсвічували вітрини, але вони не зігрівали його. Він щось недбало винюхував на тротуарі, через що голова його майже завжди була опущена, а пухнастий чорний хвіст мляво телепався позаду, підмітаючи бруковані доріжки.

Роман всю свою увагу перемкнув на роботу. Він перестав цікавитися книжками, лише іноді переглядав необхідну технічну літературу. Його робочий стіл був захаращений, завалений безліччю паперових рулонів з кресленнями майбутніх проектів, які Роман робив на скору руку протягом безсонних ночей, у ті рідкісні хвилини, коли його відвідувало раптове натхнення. Проте наступного дня він одразу забував про них і ніколи не розгортав, відсуваючи втілення юнацьких мрій на кращі часи.

Невідомо чому, але таке нестерпне і практично безцільне життя, а радше, існування тривало роки півтора. І не тому, що Роману воно подобалося, а скоріше через особливості людської природи — здатність швидко пристосовуватися до

будь-яких умов.

Та одного разу під час чергової прогулянки Лакі весело підбіг до хлопця, несучи у зубах зім'ятий та брудний папір. Накрапав дощ. Роман, зігнувшись від пронизливого вітру та насунувши каптур куртки на самі очі, спочатку не звернув ніякої уваги на собачу знахідку та крокував далі. Тоді Лакі почав гарчати та навмисно плутатися під ногами. Нарешті юнак зупинився і глянув вниз. Неохоче витягнувши змерзлі руки з кишень, він прийняв із собачої пащі намоклий клаптик паперу і обережно розгорнув. Це була рекламна сторінка глянцевого журналу із зображенням якогось незнайомого замиського будиночка, уквітчаного деревами та клумбами.

Роман зрозумів натяк. Рішення прийшло миттєво. На ранок усі речі були спаковані, день пішов на залагодження справ щодо розірвання договору про оренду квартири. А вже ввечері того самого дня вони обидва ступили на знайоме подвір'я, потім із хвилюванням протиснулись в отвір дерев'яних дверей батьківського будинку, а наступного ранку здійснювали прогулянку знайомим з дитинства парком. Вірніше, прогулювався Роман, а Лакі, немов скажена руда білка, метався поміж деревами, полохаючи голубів.

* * *

Висока вродлива жінка середніх літ, із довгим темним волоссям, що широкими хвилями спадало на спину, стояла біля вікна і з цікавістю придивлялася до вуличної метушні. Її очі випромінювали особливе тепло, хоча сам погляд був дещо сумним, розсіяним, а думки вітали десь далеко.

Вона любила отак визирати на вулицю, адже там постійно щось рухалось, а час не стояв на місці. Вона чекала, коли додому повернеться чоловік, хоча й знала, що сьогодні він, скоріш за все, затримається.

Панував ласкавий весняний день, вікна були напівпрочинені, а ніжно-блакитні фіранки колихалися від слабкого вітру. Майже нечутно рипнули вхідні двері, але жінка не звернула на це уваги.

Її руки торкнулося щось вологе.

— Привіт, Лакі, — зраділа жінка, обернувшись та побачивши великого чорно-рудого собаку. Той весело замахав хвостом у відповідь, ще раз ткнув носом у її руку, дозволивши при цьому себе попестити. Потім пес вирушив досліджувати будинок, а за декілька хвилин повернувся, несучи в зубах маленького гумового м'ячика.

— Хочеш гуляти? І куди ж ти поведеш мене сьогодні? — лукаво запитала жінка.